Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Брэсцкі палітэхнічны інстытут

Кафедра сацыяльна-палітычных і гістарычных навук

Метадычныя рекамендацыі і тэматыка кантрольных работ па беларусазнаўству для студэнтаў-завочнікаў

Брэст 1998

УДК 93(476)

Метадычныя рэкамендацыі напісаны у адпаведнасці з праграмай курсу "Беларусазнаўства" і прызначаны для студэнтаў-завочнікаў. Яны уключаюць агульныя метадычныя парады студэнтам па напісанні кантрольных работ і асноўныя патрабаванні, прад'яўляемыя да іх, тэмы работ і рэкамендаваную літаратуру.

Складальнікі: А. М. Баюра, дацэнт, к. г. н.,
М. В. Стралец, дацэнт, к. г. н.

Вывучэнне прадмету гуманітарнага цыклу у вышэйшых навучальных установах рэспублікі пачынаецца як правіла з беларусазнаўства. Без ведання даннага прадмета немагчыма уявіць сабе спецыяліста, кіраўніка вытворчасці, проста культурнага, інтэлігентнага чалавека.

Асноўная мэта, якая ставіцца перад студэнтамі, якія вывучаюць гуманітарныя дысцыпліны у тэхнічных ВНУ – набыцце звычак паглыбленай самастойнай працы з літаратурай і крыніцамі, уменне крытычна асэнсоўваць факты, падзеі і з'явы грамадскага жыцця і рабіць абагульняючыя высновы.

Адной з асноўных формаў вучэбнай працы на завочным факульцеце з'яўляецца напісанне кантрольных работ. Кантрольная работа – своеасаблівая справаздача аб самастойнай працы студэнта-завочніка, форма праверкі яго ведаў, сродак падрыхтоўкі да здачы заліка, экзамена.

Асноўныя патрабаванні, якія прад'яўляюцца да пісьмовых кантрольных работ:

- яна павінна быць выканана самастойна,асноўныя палажэнні і высновы,якія прыводзяцца у рабоце, павінны быць пераканаўча аргументаваны і абгрунтаваны, па магчымасці звязаны з сучасным жыццем, з мясцовым краязнаўчым матэрыялам;
- аб'ем кантрольнай работы устаноўлены у межах 20-24 старонак вучнеўскага сшытку, або 10-12 стандартных лістоў, надрукаваных на друкаванай машынцы. Старонкі нумеруюцца, пакідаюцца палі для заўваг рэцэнзента. На першай старонцы тэкста паказваюцца нумар кантрольнай работы, яе тэма і план. Работа пішацца ясна і разборліва, пісьменнай літаратурнай мовай, не дапускаючы скарачэнняў слоў;
- па сваей структуры кантрольная работа павінна складацца з кароткіх уводзінаў, выкладання асноўных пытанняў плана, заключэння і спіса выкарыстанай літаратуры. Усе цытаты, лічбы, факты, якія прыводзяцца у рабоце, павінны мець указанне, адкуль яны запазычаны, што афармляецца зноскамі і заўвагамі. Зноскі робяцца у нізе старонкі, пад рыскай, з указаннем прозвішча і ініцыялаў аўтара, назвы крыніцы, тома, часткі, месца і года выдання, старонкі. Цытата і крыніца у зносцы абазначаецца адной лічбай.
- напрыканцы кантрольнай работы даецца спіс выкарыстанай літаратуры, ставяцца подпіс і дата выканання работы;
- калі работа не дапушчана да абароны, студэнт знаеміцца з заўвагамі рэцэнзента і на аснове больш глыбокага вывучэння літаратуры выконвае заданне зноў, выправіўшы усе указаныя недахопы. Рэцэнзуецца паўторная работа пры умове, адэсна незалічаная работа з рэцэнзіяй.

ТЭМА 3 **Рассяленне усходнеславянскіх плямен на Беларусі.**

План.

1.З'яўленне індаеўрапейцаў на Усходняй Еўропе.

2.Балтыйскія плямены на Беларусі, іх роля у этнагенэзе беларусаў.

3.Пачатак шырокага рассялення славян і іх з'яўленне на тэрыторыі Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і Навагародскі перыяды.-Мн.1990.

Загорульский Э.М. Древняя история Белоруссии.-Мн., 1977.

Лысенко П.Ф. Дреговичи.-Мн., 1991.

Штыхау Г.В. Крывічы.-Мн., 1992.

Чарняхоускі М. Бронзавы век на тэрыторыі Беларусі.-Мн., 1981.

ТЭМА 4 **Старажытнаўскі перыяд: першыя княствы на тэрыторыі Беларусі.**

План.

1.Складанне старажытнарускай дзяржавы. Заходнія землі Русі і Кіеў.

2.Полацкая зямля у XI-XII ст.

3.Удзельны перыяд у гісторыі заходніх земляў Русі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.

Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і Навагародскі перыяды.-Мн.1990.

Арлоў У.А. Таямніцы полацкай гісторыі.-Мн., 1994.

Алексеев Л.В. Полоцкая земля: Очерки истории северной Белоруссии.-Мн., 1966.

Прыведзены пасля кожнай тэмы план кантрольнай работы і спіс літаратуры носяць рэкамендаваны характар. Пры выкананні кантрольнай работы студэнты могуць меняць фармулёўку тэмы і асноўных пытанняў плану у адпаведнасці з тымі крыніцамі і літаратурай, якія у іх маюцца.

РАЗДЗЕЛ ПЕРШЫ СТАНАЎЛЕННЕ І РАЗВІЦЦЁ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ.

ТЭМА 1 Этнічная тэрыторыя і геаграфічнае асяроддзе беларусаў.

План.

1. Паняцце этнічнай тэрыторыі. Крытэрыі вызначэння этнічнай тэрыторыі.
2. Фарміраванне і змяненне этнічнай тэрыторыі беларусаў.
3. Суадносіны этнічнай тэрыторыі беларусаў і палітычных тэрыторый у сярэдневеччы, новы і навейшы час.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Загорульский Э.М. Древняя история Белоруссии.-Мн., 1977.

Пилипенко М.Ф. Возникновение Белоруссии: новая концепция.-М., 1990.

Седов В.В. Происхождение и ранняя история славян.-1979.

ТЭМА 2 Насельніцтва Беларусі у старажытны час.

План.

1. Найстаражытныя стаянкі палеаліту у Беларусі.
2. Засяленне у мезаліце і фарміраванне першых вялікіх этнічных супольнасцей.
3. Насельніцтва Беларусі перыяду неаліту.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Загорульский Э.М. Древняя история Белоруссии.-Мн., 1977.

Археалогія і нумізматыка Беларусі: энцыклапедыя.-Мн., 1993.

Горемыкина В.И. История первобытного общества.-Мн., 1973.

Очерки по археологии Белоруссии.-Мн., 1970. Ч.1

ТЭМА 5 **Утварэнне Вялікага княства Літоўскага і Рускага.**

План.

1.Сацыяльна-эканамічныя перадумовы фарміравання Вялікага княства Літоўскага.

2.Пытанне пра гістарычную назву "Літва".

3. Вялікае княства Літоўскае пры першых князях – Міндоўге, Віцене, Гедыміне, Альгердзе.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Полацкі і Навагародскі перыяды.-Мн.1990.

Ігнатоускі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.

Насевіч В. Пачатак Вялікага княства Літоускага. Падзеі і асобы.-Мн.,1993.

ТЭМА 6 **Палітычнае становішча Вялікага княства Літоўскага у XIV ст. – першай палове XV ст..**

План.

1.Крэўская вунія.

2.Вялікае княства Літоўскае у гады княжэння Вітаута.

3.Грамадзянская міжусобная вайна 30-х гадоў XV ст. і яе вынікі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.

Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Віленскі перыяд.-Мн.1990.

Тарасов К.И. Память о легендах белорусской старины: голоса и лица.-Мн., 1990.

Думин В.С. Другая Русь (Великое княжество Литовское и Русское). //История Отечества: люди, идеи, решения. Очерки истории России IX – начало XX в.-М., 1991.

ТЭМА 7 Беларусь у другой палове XV – першай палове XVI ст.

План.

1.Аб'яднанне дзяржавы Жыгімонтам Кейстутавічам.
2.Унутрыпалітычная барацьба у Вялікім княстве Літоўскім у канцы XV – першай палове XVI ст..
3.Заканадаўства Вялікага княства Літоўскага.
4.Палітычныя узаемаадносіны Вялікага княства Літоўскага з суседнімі дзяржавамі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.
Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.
Ермаловіч М. Старажытная Беларусь: Віленскі перыяд.-Мн.1990.
Думин В.С. Другая Русь (Великое княжество Литовское и Русское). //История Отечества: люди, идеи, решения. Очерки истории России IX – начало XX в.-М., 1991.
Юхо І.А. Крыніцы беларуска-літоускага права.-Мн., 1991.
Рогалев А. Великое княжество Литовское: поиски исторических закономерностей. //Крыжовы шлях. Дапаможнік для вывучаючых гісторыю Беларусі.-Мн., 1993.
Сагановіч Г.М. Айчыну сваю бароначы: Канстанцін Астрожскі.-Мн., 1992.

ТЭМА 8 Утварэнне Рэчы Паспалітай.

План.

1.Прычыны заключэння Люблінскай уніі.
2.Люблінскі сейм 1569 г..
3.Утварэнне Рэчы Паспалітай.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.
Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.
Тарасов К.И. Память о легендах белорусской старины: голоса и лица.-Мн., 1990.
Арлоу У.А. Таямніцы полацкай гісторыі.-Мн., 1994.
Пичета В.И. Белоруссия и Литва в XV-XVI вв.-Мн., 1975.

ТЭМА 9 Беларусь у складзе Рэчы Паспалітай.

План.

1. Распрацоўка і прыняцце Статута 1588 г.
2. Дзяржаўны лад Рэчы Паспалітай і Вялікага княства Літоўскага у канцы XVI-XVIII ст..
3. Войны XVII на Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.
Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.
Тарасов К.И. Память о легендах белорусской старины: голоса и лица.-Мн., 1990.
Юхо І.А. Крыніцы беларуска-літоўскага права.-Мн., 1991.
Игнатенко А.П. Борьба белорусского народа за воссоединение с Россией.-Мн., 1974.
Саверчанка І. Канцлер Вялікага княства: Леу Сапега.-Мн., 1992.

ТЭМА 10 Уваходжанне Беларусі у склад Расійскай імперыі.

План.

1. Прычыны заняпаду Рэчы Паспалітай.
2. Спробы рэформы палітычнага ладу. "Дысідэнцкая праблема".
3. Першы і другі падзелы Рэчы Паспалітай.
4. Паўстанне Т.Касцюшкі. Трэці падзел Рэчы Паспалітай.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994
Ігнатоўскі У.М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі.-Мн.,1991.
Філатава А. Тры падзелы Рэчы Паспалітай. //Крыжовы шлях. Дапаможнік для вывучаючых гісторыю Беларусі.-Мн., 1993.
Анішчанка Я.К. Перадумовы і спецыфіка межаванія уходняй Беларусі. //Старонкі гісторыі Беларусі.-Мн., 1992.
Юхо Я.А. За вольнасць нашу і вашу: Тадэвуш Касцюшка.-Мн., 1990.

ТЭМА 11 Беларусь у канцы XVIII – першай палове XIX ст..

План.

1.Характар і галоўныя напрамкі палітыкі царызму у Беларусі.

2.Спробы Аляксандра I і Напалеона Банапарта аднавіць Вялікае княства Літоўскае. Вайна 1812 г. На Беларусі.

3.Грамадска-палітычныя працэсы на Беларусі у 20-30-я гады XIX ст.

4.Курс па русіфікацыю Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Тарасов К.И. Память о легендах белорусской старины: голоса и лица.-Мн., 1990.

Арлоў У.А. Таямніцы полацкай гісторыі.-Мн., 1994.

Тарасаў К. Беларусы у напалеонаускай гвардыі. //Звязда.-1992.-24 верасня.

Космылев В. Минск времен Наполеона. //Во славу Родины.-1992.-22, 23 декабря.

ТЭМА 12 Беларусь у другой палове XIX – пачатку XX ст..

План.

1.Фарміраванне беларускай нацыі.

2.Народніцкі рух на беларусі. Часопіс "Гоман".

3.Грамадска-палітычнае развіцце Беларусі у пачатку XX ст..

Нарысы гісторыі Беларус. ...н., 1994. Ч.1

Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.

Арлоў У.А. Прысуд выканау невядомы: Ігнат Грыня... 1.-Мн., 1992.

Матрюхова М.А. На переломе революции: общественно-политическое движение в Белоруссии в связи с выборами в госу-дарственные Думы в России (август 1905 – июль 1906 г.).-Мн., 1986.

Самбук С.М. Революционные народники Белоруссии.-Мн., 1972.

Самбук С.М. Общественно-политическая мысль Белоруссии во второй половине XIX в.-Мн., 1976.

Лосинский Н.Б. Революционно-народническое движение в Белоруссии в 1870-1884 гг.-Мн., 1983.

Шалькевич В.М. Кастусь Калиновский: Станицы биографии.-Мн., 1988.

Бич М.О. Рабочее движение в Белоруссии в 1861-1904 гг.-Мн., 1983.

ТЭМА 13 **Беларусь у 1917 годзе.**

План.

1.Лютаўская рэвалюцыя.
2.Беларускі палітычны рух і яго праграма.
3.Барацьба за выбар шляхоў грамацкага развіцця.
4.Кастрычніцкая рэвалюцыя. Устанаўленне Савецкай улады на Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1,2
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.
Игнатенко И.М. Февральская буржуазно-демократическая революция в Белоруссии.-Мн., 1986.
Сташкевич Н.С. Приговор революции: крушение антисоветского движения в Белоруссии (1917-1925).-Мн.,1985.
Игнатенко И.М. Великий Октябрь в судьбах белорусского народа.-Мн., 1987.
Игнатенко И.М. Октябрьская революция и самоопределение Белоруссии.-Мн., 1992.
Башко П. Контрреволюционеры или оппозиционеры? //Крыжовы шлях. Дапаможнік для вывучаючых гісторыю Беларусі.-Мн., 1993.

ТЭМА 14 **БНР і яе лёс.**

План.

1.Усебеларускі з'езд у снежні 1917 г..
2.Зрыў перагавораў у Брэсце. Акупацыя кайзераўскімі войскамі Беларусі.
3.Абвяшчэнне БНР.
4.Барацьба беларускіх грамацка-палітычных сіл за прызнанне БНР як незалежнай дзяржавы.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.-Мн., 1994.
Соловьев А.К. Белорусская Ценральная Рада: создание, деятельность, крах.-Мн., 1995.
Платонаў Р., Станкевіч Н. БНР: рэальнасць ці ілюзія.-Мн., 1990.
Сташкевич Н.С. Почему не состоялась БНР? //Дары данайцев.-Мн., 1987.
Почанин С.З. Историей обреченные.-Мн., 1978.

ТЭМА 15 Стварэнне БССР.

План.

1. Палітычныя пералумовы абвяшчэння БССР. Дзейнасць Белнацкома і Беларускіх секцый РКП(б).
2. I з'езд КП(б)Б.
3. I з'езд Саветаў БССР. Эксперымент з Літоўска-Беларускай ССР і яго вынікі.
4. Другое абвяшчэнне БССР.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2

Бредко И.А. Критика буржуазной фальсификации истории образования БССР.-Мн., 1987.

Игнатенко И.М. Октябрьская революция и самоопределение Белоруссии.-Мн., 1992.

Иностранная военная интервенция и гражданская война в Белоруссии.-Мн., 1990.

Стайкевич Н.С., Шумейко В.Н. У истоков создания. //Страницы истории Компартии Белоруссии.-Мн., 1990.

ТЭМА 16 Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва у 1921-1927 г.г..

План.

1. II Усебеларускі з'езд Саветаў. Умацаванне манаполіі КП(б)Б на уладу.
2. Удзел БССР у стварэнні Саюза ССР.
3. Першае і другое узбуйненне БССР.
4. Канстытуцыя БССР 1927 г..

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2

Гісторыя Беларускай ССР. Т.3.-Мн., 1973.

Как устанавливались границы? //Политический собеседник.- 1989.-№3.

Чудин Ю. Укрупнение БССР. //Человек и экономика.- 1991.-№6.

<u>ТЭМА 17</u> Устанаўлене сталінскага таталітарнага Рэжыму у БССР.

План.

1.Падаўленне КП(б)Б палітычнай апазіцыі у 20-я гады.
2.Канцэнтрацыя заканадаўчай, выканаўчай і судовай улады у дзяржаўна-партыйным апараце у першай палове 30-х гадоў.
3.Сталінскія рэпрэсіі на Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2
Касцюк М., Міхнюк У. Рэпрэсіі – самае цяжкае злачынства таталітарнага рэжыму. //Крыжовы шлях. Дапаможнік для вывучаючых гісторыю Беларусі.-Мн., 1993.
Ковалёв А.Ф. Колокол мой – правда.-Мн., 1989.
Правда истории: память и боль.-Мн., 1991.
По следам дополнительного изучения материалов, связанных с репрессиями, которые имели место в период 30-40-х и начала 50-х гг. //Страницы истории Компартии Белоруссии.-Мн.. 1990.

<u>ТЭМА 18</u> Заходняя Беларусь у складзе Польшчы.

План.

1.Рыжскі мірны дагавор. Палітыка польскага ураду на тэрыторыі Заходняй Беларусі.
2.Рэвалюцыйны і нацыянальна-вызваленчы рух у 20-я – 30-я гады.
3.Аб'яднанне Заходняй Беларусі з БССР.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2
Зеленский П.И. Политическая работа КПЗБ в массах. 1923-1938.-Мн.. 1986.
Мацко А. Борьба трудящихся Западной Белоруссии за социальное и национальное освобождение.-Мн., 1989.
Полуян В.А. Революционно-демократическое движение в Западной Белоруссии (1927-1939 гг.).-Мн., 1978.
Полуян И.В. Западная Белоруссия в период экономического кризиса 1929-1933 гг..-Мн., 1991.
Мацко А.Н., Кобяк С.У. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР – акт гістарычнай справядлівасці.-Мн., 1989.

ТЭМА 19 Беларусь у гады другой сусветнай вайны.

План.

1.Пачатак вайны. Акупацыя Беларусі.

2.Падпольны і партызанскі рух у гады акупацыі. Дзейнасць АК і АУН на Беларусі.

3.Беларускія калабарацыяністы.

4.Вызваленне Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2

Беларусь у Вялікай Айчыннай вайне. 1941-1945: Энцыклапедыя.-Мн., 1990.

Герман К.К. Правда истории против лжи о войне.-Мн., 1986.

Всенародная борьба в Белоруссии против немецко-фашистских захватчиков. В 3-х т.,-Мн., 1983-85.

Романовский В.Ф., Михальченко А.Н. Оккупация: преступные цели, преступные средства. //Страницы истории Компартии Белоруссии.-Мн., 1990.

Соловьев А.К. Белорусская Центральная Рада: создание, деятельность, крах.-Мн., 1995.

ТЭМА 20 Беларусь у канцы 80-х – пачатку 90-х гг.

План.

1.Палітыка "перабудовы" і яе крах.

2.Супярэчлівы працэс фарміравання палітычнага плюралізму на Беларусі.

3.Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР. Белавежскія пагадненні і развал Саюза ССР.

4.Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва у 90-я гады.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.2

Злотникова Л. Годы независимости: движение по замкнутому кругу. //Белорусский рынок.-1995.-№2.

РАЗДЗЕЛ ДРУГІ АКТУАЛЬНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ЭКАНАМІЧНАЙ ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСІ.

ТЭМА 21 Гаспадарчая дзейнасць людзей на тэрыторыі Беларусі у першабытную эпоху (100 тыс. гадоў да н.э. - V ст. н.э.)

План.

1. Перадумовы рассялення і гаспадарчай дзейнасці першабытных людзей на тэрыторыі Беларусі.
2. Зараджэнне і развіццё прысвойваючай гаспадаркі.
3. Узнікненне і эвалюцыя вытворчай формы гаспадаркі.
4. Перадумовы разлажэння першабытнаабшчыннага ладу і узнікненне класавага грамадства.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. "Земляробства". "Жывелагадоўля").
Энцыклапедыя "Археалогія і нумізматыка Беларусі".-Мн., 1993.

ТЭМА 22 Станаўленне раннефеадальнай эканомікі на тэрыторыі Беларусі у IX – першай палове XIII ст.

План.

1. Асноўныя рысы і перыядызацыя феадальнага спосабу вытворчасці.
2. Фарміраванне буйной зямельнай уласнасці. Феадальная вотчына.
3. Пачатак запрыгоньвання сялян. Катэгорыі залежных сялян.
4. Гаспадарчае развіццё княстваў, земель і гарадоў. Эканамічныя прычыны феадальнай раздробленасці.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Иов О.В. Крестьянское хозяйство на территории Белоруссии в XI – XII вв. //Хозяин.-1991.-№2.

ТЭМА 23 **Развіццё і умацаванне феадальнай гаспадаркі беларускіх земель у другой палове XIII – першай палове XVII ст.**

План.

1. Рост феадальнага землеўладання, яго формы. Фарміраванне шляхецкага саслоўя, рост шляхецкіх правоў і прывілеяў.
2. Умацаванне феадальнага прыгнету сялян. Катэгорыі сялян і іх павіннасці. Эвалюцыя феадальнай рэнты.
3. Аграрная рэформа 1557 г.. Асноўныя этапы юрыдычнага афармлення прыгоннага права.
4. Развіццё рамяства, гандлю і таварна-грашовых адносін.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1

Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.

Голубев А. Аграрная реформа в Белоруссии в сер. XVI в. //Хозяин.-1991.-№3.

Копыльский З.Ю. Социально-политическое развитие городов Белоруссии в XVI – первой половине XVII в.в.-Мн., 1975.

Спиридонов М.Ф. Закрепощение крестьянства Беларуси. (XV-XVII в.в.).-Мн.,1993.

ТЭМА 24 **Эканамічнае становішча Беларусі у часы позняга феадалізму (другая палова XVII-XVIII ст.).**

План.

1. Прычыны эканамічнага заняпаду Беларусі у другой палове XVII – першай палове XVIII ст..
2. Аднаўленне сельскай гаспадаркі у другой палове XVIII ст.. Узмацненне феадальнага прыгнету сялян.
3. Аднаўленне гарадоў. Развіццё рамяства, зараджэнне мануфактурнай вытворчасці.
4. Сацыяльна-эканамічнае значэнне далучэння Беларусі да Расіі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Лойка А.П. Прыватнаўласніцкія сяляне на Беларусі: эвалюцыя феадальнай рэнты у другой палове XVI-XVIII ст.-Мн., 1991.
Соловьев И. Из историии предпринимательства: Белорусские мануфактуры XVIII в. //Коммерсант Беларуси.-1994.-№2.

ТЭМА 25 Эканоміка Беларусі ў перыяд разлажэння феадальна-прыгонніцкага ладу і зараджэння капіталістычных адносін (перш. пал. XIX ст.).

План.

1.Праявы працэсу разлажэння і крызісу феадальна-прыгонніцкай сістэмы і фарміравання капіталістычных адносін на Беларусі.
2.Спробы гаспадарчых рэформ царскага урада. Рэформа Кісялева, яе уздзеянне на эканоміку беларускіх зямель. Грашовая рэформа Е.Ф. Канкрына.
3.Пачатак прамысловага пераварота і станаўленне фабрычна-завадской прамысловасці на Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Болбас М.Ф. Развитие промышленности в Белоруссии (1795-1861).-Мн.,-1966.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. Дзяржаўнай вескі рэформы 1830-50-х гадоў; Інвентарная рэформа 1840-50-х гадоў)

ТЭМА 26 Станаўленне капіталістычнай эканомікі Беларусі ў другой палове XIX стагоддзя.

План.

1.Падрыхтоўка да адмены прыгоннага права. Механізм рэформы 1861 г. і спецыфіка яе правядзення на Беларусі.
2.Развіццё капіталістычнага спосабу вытворчасці у сельскай гаспадарцы: станаўленне новых форм арганізацыі сельскагаспадарчай вытворчасці.

павышэнне узроўню тэхнічнай аснашчанасці сельскай гаспадаркі, рост гандлевага земляробства і жывёлагадоўлі, класавае расслаенне сялянства.

3.Рост капіталістычнай эканомікі у прамысловасці. Асаблівасці здзейснення прамысловага перавароту на Беларусі.

4.Развіццё транспарту, сродкаў сувязі, гандлю. Грашовая рэформа Вітэ. Асаблівасці фарміравания буржуазіі і пралетарыяту.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. Ч.І

Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.

Болбас М.Ф. Развитие промышленности в Белоруссии (1861-1900).-Мн.,-1975.

Панютич В.П. Социально-экономическое развитие белорусской деревни в 1861-1900 гг.-Мн., 1990.

Кожушков А.И. Развитие капитализма в сельском хозяйстве Белоруссии во второй половине XIX в..-Мн., 1963.

ТЭМА 27 Эканамічнае развіццё Беларусі у пачатку XX ст..

План.

1.Асаблівасці прамысловага развіцця Беларусі у пачатку XX ст.. Рост канцэнтрацыі вытворчасці, утварэнне манаполій.

2.Сталыпінская аграрная рэформа і яе уплыў на сельскую гаспадарку Беларусі.

3.Развіццё транспарту, унутранага і знешняга гандлю. Фінансава-крэдытная сістэма.

4.Стан эканомікі Беларусі у гады першай сусветнай вайны.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994. 1995. Ч.І

Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.

Сельская гаспадарка пачатку веку. //Беларуская мінуўшчына.- 1993.-№2.

Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. Імперыялізм).

Липинский Л.П. Столыпинская аграрная реформа в Белоруссии.-Мн., 1978.

ТЭМА 28 Гаспадарчае развіццё Беларусі у гады новай эканамічнай палітыкі (1921-1927 гг.).

Плая.

1. Эканамічнае становішча Беларусі пасля заканчэння замежнай ваеннай інтэрвенцыі і грамадзянскай вайны. Перадумовы НЭПа.
2. Новая эканамічная палітыка, яе сутнасць і значэнне.
3. Развіцце сельскай гаспадаркі рэспублікі на аснове НЭПа. Асноўныя формы землеўладкавання. Сельскагаспадарчая кааперацыя.
4. Прамысловасць і гандаль у 1921-27 гг.. Грашовая рэформа 1924 г..
5. Крызісы НЭПа, прычыны яго згортвання. Вынікі НЭПа.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994, 1995. Ч.І
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. Кааперацыя).
Пархімовіч М.М. Новая эканамічная палітыка у беларускай вёсцы: на пачатку шляху (20-я гады). //Веснік Беларускага універсітэта. Сер.3.-1991.-№2.

ТЭМА 29 Фарсіраваная індустрыялізацыя у Беларусі.

План.

1. Эканамічнае становішча Беларусі у сярэдзіне 20-х гадоў. Аб'ектыўная неабходнасць індустрыялізацыі.
2. Прыняцце курса на фарсіраваную індустрыялізацыю. Фарміраванне каманднa-адміністрацыйнай сістэмы кіравання гаспадаркай.
3. Асаблівасці здзяйснення індустрыялізацыі у БССР.
4. Сацыяльна-эканамічныя вынікі індустрыялізацыі у Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994, 1995. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. Індустрыялізацыя).
Осмоловский В. Индустриализация республики: некоторые аспекты истории. //Страницы истории Компартии Белоруссии.-Мн., 1990.

ТЭМА 30 **Насільная калектывізацыя у весцы і яе вынікі (канец 20-х – 40-я гады).**

План.

1.Аграрны сектар эканомікі Беларусі у канцы 20-х гадоў.
2.Фарсіраваная калектывізацыя у рэспубліцы. Насільныя метады, стварэння калгасаў.
3.Сацыяльна-эканамічныя вынікі калектывізацыі у БССР.
4.Прымусавая калектывізацыя у заходніх абласцях Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994, 1995. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Осмоловский В.П. Коллективизация в Белорусской ССР: опыт и уроки.-Мн., 1991.
Мікула Я.І. Фарміраванне каманднa-адміністрацыйных метадаў кіраўніцтва кааператыўным рухам у беларускай весцы у 1926-29 гг. //Старонкі гісторыі Беларусі.-Мн., 1992.
Врублевский А.П., Протько Т.С. Из истории репрессий против белорусского крестьянства (1929-34 гг.).-Мн., 1992.

ТЭМА 31 **Эканоміка Заходняй Беларусі у складзе Польшчы.**

План.

1.Становішча прамысловасці заходнебеларускіх зямель.
2.Сельская гаспадарка Заходняй Беларусі. Аграрная рэформа пачатку 20-х гадоў і яе вынікі.
3.Матэрыяльнае становішча насельніцтва Заходняй Беларусі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. У 2-х ч.-Мн., 1994, 1995. Ч.1
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн., 1993, 1996.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі.-Т.3 (арт. Індустрыялізацыя).

ТЭМА 32 Сацыяльна-эканамічнае развіцце Беларусі у першае пасляваеннае дзесяцігоддзе (1945 - 1955 г.г.)

План.

1.Страты народнай гаспадаркі Беларусі у выніку вайны і акупацыі
2.Аднаўленне і далейшае развіцце прамысловасці і транспарту.
3.Цяжкасці аднаўлення сельскай гаспадаркі, прычыны яе адставання.
4.Матэрыяльнае становішча насельніцтва.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.П.-Мн.,1995.
Эканамічная гісторыя Беларусі.-Мн.,1993,1996.
Белязо Л.П. Беларуская веска у пасляваенныя гады (1945-1950 г.г.).-Мн.,1974.
Марчанка І.Я. Аднаўленне індустрыі Беларусі у пасляваенныя гады: вопыт і праблемы. //Гістарычная навука і гістарычная адукацыя у рэспубліцы Беларусь.- Ч.І.-Мн.,1994.

ТЭМА 33 Народная гаспадарка Беларусі у 50-60-я г.г.

План.

1.Гаспадарчае развіцце Беларусі у 50-я гады. Спробы сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі.
2.Асаблівасці развіцця народнай гаспадаркі Беларусі у 60-я гады. Гаспадарчая рэформа і яе асноўныя вынікі. Грашовая рэформа 1961 г. у СССР і яе вынікі.
3.Рост дабрабыту народа і развіцце сацыяльнай сферы.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі.- Ч.П.-Мн.,1995.
Эканамічная гісторыя Беларусі.- Мн.,1993,1996.
Актуальныя пытанні гісторыі БССР. Савецкі перыяд. Пад рэд. Сідарцова У.Н.- Мн.,1991.
Вопросы социально-экономического и культурного развития Белоруссии. Под ред. В.М. Фомина.-Мн.,1994.
Сорокин А.П. АПК Белоруссии: некоторые аспекты развития (60-80 - е годы). //Гістарычная навука і гістарычная адукацыя у Рэспубліцы Беларусь. Ч.І.-Мн.,1994.

ТЭМА 34 Эканоміка Беларусі у 70-я - першай палове 80-х г.г. Нарастанне крызісных з'яў.

План.

1.Развіццё прамысловасці. Курс на інтэнсіфікацыю вытворчасці, прычыны яго нерэалізаванасці. Складванне механізма тармажэння.
2.Становішча у сельскай гаспадарцы. Абвастрэнне харчовай праблемы і спробы яе вырашэння.
3.Узмацненне цяжкасцяў у вырашэнні сацыяльных задач. Неабходнасць радыкальных перамен.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.П.- Мн.,1995.
Эканамічная гісторыя Беларусі.- Мн.,1993,1996.
Вопросы социально-экономического и культурного развития Белоруссии. Под ред. В.М.Фомина.- Мн.,1994.
Актуальныя пытанні гісторыі БССР: Савецкі перыяд. Пад рэд. Сідарцова У.Н.- Мн.,1991.
Сорокин А.П. АПК Белоруссии: некоторые аспекты развития (60-80 - е годы). // Гістарычная навука і гістарычная адукацыя у Рэспубліцы Беларусь. Ч.І.- Мн.,1994.

ТЭМА 35 **Эканамічнае становішча Рэспублікі Беларусь у перыяд пераходу да новых эканамічных адносін і умацавання сваей дзяржаўнасці (другая палова 80-х - 90-я г.г.)**

План.

1.Пошукі шляхоў перабудовы эканамічных адносін. Паглыбленне крызісных з'яў у эканоміцы.
2.Дзяржаўная праграма пераходу Рэспублікі Беларусь да рынку і альтэрнатыўныя праграмы асобных палітычных партый і рухаў. Іх адпаведнасць аб'ектыўным эканамічным законам.
3.Стан эканомікі рэспублікі на сучасным этапе.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.П.- Мн.,1995.
Эканамічная гісторыя Беларусі.- Мн.,1993,1996.
Марченко И.Е., Новицкий В.Н. Белорусская ССР: курсом перестройки.- Мн.,2 1989.

Лыч Г. Путь к рынку: зигзаги и западни. //Коммунист Белоруссии.-1991.-№9.
Карпенко Г. Экономика Беларуси: болезнь серьезная. Надолго ли?
//Народная газета.- 1996.- 11 апреля.
С.Богданкевич. Банкротство рыночного социализма. //Народная воля.-
5 сакавіка 1997 г.

<u>ТЭМА 36</u> Экалагічная сітуацыя у Беларусі.

План.

1. Умовы гаспадарчай дзейнасці на тэрыторыі Беларусі. Прыродныя рэсурсы і праблемы іх выкарыстання.
2. Пагаршэнне экалагічнай сітуацыі на Беларусі у выніку вытворчай дзейнасці людзей за гады існавання каманднa-адміністрацыйнай сістэмы кіравання грамадствам.
3. Чарнобыльская катастрофа - пагроза генафонду беларускага народа.
4. Дзяржаўная праграма ліквідацыі гаступстваў чарнобыльскай аварыі і праблемы яе рэалізацыі.

Літаратура:

Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.II.- Мн.,1995.
Эканамічная гісторыя Беларусі.- Мн.,1993,1996.
Шишко А.К. Экология и экономика: Проблемы взаимодействия.- Мн.,1994.
Люцко А. Тэорыя ненармальнасці. Экалогія Беларусі пасля катастрофы.//Культура.- 1996.- 12 жніуня.- №31.
Кудельский А. Не только радиация (Экологические проблемы Беларуси).//Советские профсоюзы- 1991.- №10.

<u>РАЗДЗЕЛ ТРЭЦІ</u> АСНОЎНЫЯ ЭТАПЫ РАЗВІЦЦЯ АЙЧЫННАЙ КУЛЬТУРЫ.

<u>ТЭМА 37</u> Культура першых беларускіх княстваў.

План.

1. Прыняцце хрысціянства на беларускіх землях, яго уплаў на культурныя працэсы.
2. Архітэктура першых беларускіх княстваў. Полацкая і гародзенская школы дойлідства.
3. Помнікі мастацтва, пісьменства. Рукапісныя кнігі.
4. Культарна-асветная дзейнасць Еўфрасінні Полацкай, Кірылы Тураўскага, Клімента і Аўраамія з Смаленска.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996, С. 5 -17.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.1.- Мн.,1994, С. 104-113.
Доўнар-Запольскі М.В. Гісторыя Беларусі.- Мн.,1994.- С. 49-52.
Хто такая Еўфрасіння Полацкая? Хто такі Кірыла Тураўскі?
Хто такі Клім Смаляціч? // 100 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі.-Мн.-,1993. С. 7-8.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1. (Арт. Архітэктура, Асвета, Барысавы камяні).- Мн.,1993.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т. 1,2,3. (Арт. Галаснікі, Гродзенская архітэктурная школа, Гродзенская Барысаглебская царква, Гродзенская ніжняя царква, Гродзенская Праччысненская царква, Гродна).- Мн.,1994,1996.

ТЭМА 38 Беларуская культура у духоўным жыцці Вялікага княства Літоўскага.

План.

1. Асаблівасці фармавання беларускай народнасці у складзе Вялікага княства Літоўскага.
2. Асвета. Кнігадрук.
3. Сацыяльны статус беларускай мовы і яе роля у міжэтнічных працэсах.
4. Літаратура. Палемічная рэлігійна-палітычная публіцыстыка.
5. Адраджэнне (Рэнесанс) і Рэфармацыя на Беларусі.
6. Архітэктура і выяўленчае мастацтва. Тэатр і музыка.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С. 18-49.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.І. Мн.,1994. С.171-176, 178-200.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Выяўленчае мастацтва.).- 1993,1994.
Якая мова была дзяржаўнай у Вялікім княстве Літоўскім? Хто заснаваў беларускае кнігадрукаванне? Хто такі Мікола Гусоўскі? За што шануюць Сымона Буднага у свеце? Хто такі Васіль Цяпінскі? // 100 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі.- Мн.,1993. С. 12,24,25,32.

ТЭМА 39 Стан беларускай культуры у перыяд Рэчы Паспалітай (1569-1795).

План.

1. Утварэнне Рэчы Паспалітай як спрыяльны фактар пранікнення каталіцызму і польскай культуры на Беларусь.
2. Асвета. Асветніцтва. *Школьная рэформа.*
3. Архітэктура і выяўленчае мастацтва. Тэатр і музыка.
4. Грамадска-палітычная думка. Афанасій Філіповіч, Сімяон Полацкі, Ілля Капіевіч, Рыгор Каніскі.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.I.- Мн.,1994. С.259-266.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Выяўленчае мастацтва).- Мн.,1993,1994.
Абабурка М. Ілля Капіевіч (Капіеўскі). // Беларуская мова і літаратура у школе.- 1991.- №11.
Сімяон Полацкі.//Настаўніцкая газета.-1991.-19 кастрычніка.
Рубашевский Ю. Неистовый Афанасий.//Вечерний Брест.-1996.-4 октября.

ТЭМА 40 Культурнае жыццё Беларусі у 1795-1917 г.г.

План.

1. Супрацьборства польскай і рускай культур на Беларусі. Культурная палітыка царскага урада пасля падаўлення паўстання 1830-31 г.г.
2. Станаўленне новай літаратурнай беларускай мовы.
3. Беларуская літаратура XIX ст. Роля рэвалюцыйна-дэмакратычнай літаратуры канца XIX - пачатку XX стагоддзяў у станаўленні нацыянальнай самасвядомасці беларусаў.
3. Станаўленне навуковага беларусазнаўства.
4. Архітэктура. Выяўленчае мастацтва. Беларускі тэатр.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.101.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.I.- Мн.,1994. С.290-302.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура. Асвета, Беларуская мова, Выяўленчае мастацтва.).- Мн.,1993, 1994.
Лазука Б., Івашка В. Беларускае мастацтва у другой палове XIX - пачатку XX ст. //Беларуская мова і літаратура у школе.- 1991.-№1.
Первая белорусская труппа Игната Буйницкого.// Музыкальный театр Белоруссии: Дооктябрьский период.- Мн.,1990.

ТЭМА 41 Паслярэвалюцыйнае нацыянальна-культурнае адраджэнне: дасягненні, супярэчнасці і трагічныя абрыў (1917- пачатак 30-х г.г.)

План.

1.Беларусізацыя: яе сутнасць і змест.
2.Ліквідацыя непісьменнасці. Стварэнне савецкай сістэмы адукацыі. Пашырэнне сферы выкарыстання беларускай мовы.
3.Развіццё сістэмы вышэйшай адукацыі. Навука.
4.Плюралістычны характар літаратурнага жыцця.
5.У пошуках нацыянальнага зместу работы тэатра.
6.Выяўленчае мастацтва: традыцыі і навацыі.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1196. С.196-211. 224-257.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Беларусізацыя, Выяўленчае мастацтва.).- Мн.,1993,1994.
Нарысы гісторыі Беларусі. ч.2.- Мн.,1995. С. 127-143.
Ігнаценка І., Кароль А. Усевалад Ігнатоўскі і яго час.- Мн.,1991.
Гісторыя беларускага мастацтва: у 6-ці тамах. Т.4.- Мн.,1990

ТЭМА 42 Культура Беларусі ва умовах устанаўлення і ума-цавання таталітарнага рэжыму (30-я - пач.40-х г.г.)

План.

1.Уніфікацыя школьнага навучання.
2.Праявы таталітарных тэндэнцый у вышэйшай школе і навуцы.
3.Звужэнне сацыяльнай сферы функцыянавання беларускай мовы.
4.Літаратура сацыялістычнага рэалізму.
5.Уплыў асобы Сталіна на тэатральнае і музычнае мастацтва.
6.Дэнацыяналізацыя выяўленчага мастацтва.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.277-321.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.2.- Мн.,1995. С.178-193.
Як бальшавікі рэфармавалі беларускую мову? //100 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі.- Мн.,1993.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Беларусізацыя, Выяўленчае мастацтва.).- Мн.,1993, 1994.
Гісторыя беларускага мастацтва. У 6-ці тамах. Т.4.- Мн.,1990

ТЭМА 43 Складанасці і супярэчнасці культурнага развіцця на Беларусі (40-я - сярэдзіна 50-х г.г.)

План.

1. Узмацненне сталінскага ціску на культуру.
2. Аднаўленне і развіццё агульнаадукацыйнай школы.
3. Падрыхтоўка кадраў спецыялістаў. Навука.
4. Партыйны ціск на культуру.
5. Тэатральнае і музычнае мастацтва: спробы ізаляцыі ад сусветнай гуманістычнай культуры.
6. Ідэалагічны фактар у развіцці выяўленчага мастацтва.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.326.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.2.- Мн.,1995. С.360-372.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Выяўленчае мастацтва.).- Мн.,1993,1994.
Гісторыя беларускага мастацтва: У 6-ці тамах. Том 5.- Мн.,1992
Ильюшин И.М., Умрейко С.А. Народное образование в Белорусской ССР. 2-е изд.- Мн.,1961.

ТЭМА 44 Паглыбленне супярэчнасцяў у развіцці культуры Беларусі (др.палова 50- перш. палова 80-х г.г.)

План.

1. Узмацненне русіфікатарскіх тэндэнцый у культурным жыцці.
2. Народная адукацыя: непаслядоўнасць у правядзенні рэформаў.
3. Узрастанне ролі навукі.
4. Партыйная апека над літаратурай.
5. Тэатральнае і музычнае жыццё. Культурна-асветная работа.
6. Новыя імены і творы у выяўленчым мастацтве.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.371.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.2.- Мн.,1995. С. 400-409.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.1,2. (Арт. Архітэктура, Асвета, Выяўленчае мастацтва.).- Мн.,1993,1994.

ТЭМА 45 Ад спроб нацыянальна-культурнага адраджэння да новага выдання контрбеларусізацыі (1985-90 г.)

План.

1.Барацьба паміж прыхільнікаімі і працiўнікамі нацыянальна-культурнага адраджэння у час гарбачоўскай перабудовы.
2.Беларусізацыя пачатку 90-х г.г. і яе урокі.
3.Рэформа сістэмы адукацыі.
4.Уплыў вынікаў рэспубліканскага рэферэндуму ад 14 мая 1995 г. на моўную сітуацыю у рэспубліцы.
5.Стан выяўленчага мастацтва, тэатра, кіно.
6.Праблемы сучаснай беларускай літаратуры.

Літаратура:

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.400.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.2.- Мн.,1995. С.466-476.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.І. (Арт. Асвета).- Мн.,1993.

ТЭМА 46 Культура Заходняй Беларусі (1921-1939 г.г.)

План.

1.Асвета у Заходняй Беларусі (20-30-я гады). Дзейнасць ТБШ.
2.Гісторыка-этнаграфічныя даследаванні. Музеі.
3.Заходнебеларуская літаратура і друк.
4.Выяўленчае мастацтва. Дойлідства.
5.Тэатральнае і музычнае мастацтва.

Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.2, . С.236,251-253.
Вабішэвіч А.М. Культура Заходняй Беларусі (1921-1939 г.г.): Вучэбна-метадычны матэрыял для настаўнікаў гісторыі.-Брэст,1996.
Паўловіч С. Нацыянальная школа у Заходняй Беларусі (1921-1939 г.г.) //Беларускі гістарычны часопіс.- 1994.-№2.
Коўш З. Віленская гімназія. //Беларуская мінуўшчына.- 1995.-№1
Гужалоўскі А. Сабранае застаецца, калі свой не адхінецца: Іван Луцкевіч - збіральнік беларускіх старажытнасцяў. //Мастацтва Беларусі.-1991.-№10.
Гісторыя беларускага мастацтва: у 6-ці тамах. Т.4.- Мн.,1190.

ТЭМА 47 Праваслаўная царква на Беларусі.

План.

1. Сутнасць праваслаўнага веравызнання. Святы праваслаўнай царквы.
2. Асноўныя этапы гісторыі праваслаўнай царквы на Беларусі (са старажытных часоў да 1917 г.).
3. Цяжкі лес праваслаўя у час камуністычнай дыктатуры.
4. Новыя адносіны да праваслаўнай царквы.
5. Праваслаўная канфесія сучаснай Берасцейшчыны, яе роля у жыцці рэгіёна.

Літаратура:

Православие. //Философский словарь.- М.,1987. С.376
Православная церковь в Белоруссии в 15-16 в.в. //Франциск Скорина и его время. Энциклопедический справочник.- Мн.,1990. С.472.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.I.- Мн.,1994. С.107,166-169.
Никольский Н.М. История русской церкви.- Мн.,1990. С.541.
Алмазов С.Ф., Питерский Н.Я. Праздники православной церкви. М.,1962
Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.445-450
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3.- Мн.,1996. С.315-321.(Арт. Духавенства).

ТЭМА 48 Каталіцкая царква на Беларусі.

План.

1. Сутнасць каталіцкага веравызнання. Святы каталіцкай царквы.
2. Пачатковы этап распаўсюджвання каталіцызму на Беларусі (з сярэдзіны XIII ст. да Крэўскай уніі (1385).
3. Узмацненне пазіцый каталіцкай царквы на Беларусі (ад Крэўскай уніі (1385) да другой палавіны XVI ст.
4. Стан каталіцызму на беларускіх землях у перыяд Рэчы Паспалітай (1569-1795 г.г.). Дачыненне каталіцкай царквы да беларускай культуры.

Літаратура:

Католицизм. //Философский словарь.- М.,1987. С.192-193.
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.I.- Мн.,1994. С.169-171.

Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996.- С.55-60,70-73, 445-450.
Мчедлов М.П. Католицизм.- М.,1974.
Марац Я.Н. Ватикан и католическая церковь в Белоруссии (1569-1795).- Мн.,1971.
Католическая церковь в Белоруссии в 15-16 в.в. //Франциск Скорина и его время. Энциклопедический справочник. Мн.,1990. С.366.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3. (Арт. Духавенства, Езуіты).- Мн.,1996. С.316. 347.

ТЭМА 49 Уніяцкая царква на Беларусі.

План.

1.Прычыны заключэння Брэсцкай уніі 1596 г., яе сутнасць.
2.Месца і роля уніяцкай царквы у беларускай гісторыі (1596-1839 г.г.).
3.Стаўленне уніяцкай царквы да беларускай духоўнай спадчыны.
4.Полацкі царкоўны собор 1839 г.
5.Уніяцтва у Заходняй Беларусі (1921-1939 г.г.).
6.Сучасны этап гісторыі уніяцтва на Беларусі.

Літаратура:

Да 400-гадовага юбілею Берасцейскай уніі. //Царква.- 1996.-№3-4
Брэсцкая унія: гісторыя і культура. (Тэматычны зборнік навуковых прац. Пад рэд. С.А.Янкевіча).- Брэст, 1996.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.2. (Арт. Брэсцкая унія 1596.- Мн.,1994. С.98.
Никольский Н.М. История русской церкви.- Мн.,1990. С.541
Нарысы гісторыі Беларусі. Ч.1.- Мн.,1994. С.176.
Лыч Л.,Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусі.- Мн.,1996. С.68-70,445-450
Брэсцкая унія 1596.//Статут Вялікага княства Літоўскага 1588.-Мн.,1989. С.465.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3. (Арт. Духавенства).- Мн.,1996. С.318.

ТЭМА 50 Беларускія мусульмане.

План.

1. Сутнасць мусульманства. Мусульманскія святы, абрады.
2. З'яўленне татараў на Беларусі. Стаўленне вялікіх князёў Літоўскіх да татарскага насельніцтва, яго асноўныя заняткі, рэлігійнае жыццё.
3. Мусульманства на Беларусі у часы Рэчы Паспалітай (1569-1795).
4. Рэлігійнае жыццё беларускіх мусульманаў у часы панавання расейскага царызму і камуністычных уладаў.
5. Новыя адносіны да мусульманства. Складаныя пытанні захавання татарскай меншасці у Рэспублікі Беларусь.

Літаратура:

Адкуль з'явіліся у нас татары?//100 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі.- Мн.,1993. С.17.

Закон Рэспублікі Беларусь "Аб свабодзе веравызнанняў і рэлігійных арганізацыях.// Звязда.-1993.- 9 студзеня.

Думін С., Канапацкі І. Беларускія татары: мінулае і сучаснасць.- Мн.,1993.

Философский словарь. (Ст. Ислам).- М.,1987. С.175-176.

Станкевіч Я. Беларускія мусульмане і беларуская літаратура арабскім пісьмом.- Мн.,1991.

Верашчагіна А. Этнаканфесіянальныя групы на Беларусі. //Нацыянальныя меншасці на Беларусі: Тэматычны зборнік навуковых прац. Кн.3. "Актуальныя праблемы нацыянальна-культурнага развіцця нацыянальных меншасцей Беларусі".-Брэст-Мінск.,1996. С.11.

Канапацкі І. Складаныя пытанні захавання татарскай меншасці у Рэспубліцы Беларусь.//Нацыянальныя меншасці Беларусі:Тэматычны зборнік навуковых прац. Кн.3. "Актуальныя праблемы нацыянальна-культурнага развіцця нацыянальных меншасцей Беларусі".-Брэст-Мінск,-1996. С.36-40.

Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3 (Арт. Духавенства. Іслам).-Мн.,1996

Кошелев В.С. Мусульманская община на территории Белоруссии в прошлом и настоящем. //Ислам и проблемы межцивилизационного взаимодействия.-Мн., 1992.

Лакотка А.І. Бераг вандраванняў, ці адкуль у Беларусі мячэці.-Мн., 1994.

ТЭМА 51 Іудаізм на Беларусі.

План.

1.Сутнасць іудаізма. Іудзейскія святы і абрады.
2.З'яуленне габрэяў на Беларусі. Стаўленне вялікіх князеў Літоўскіх да габрэйства, яго асноуныя заняткі, рэлігійнае жыцце.
3.Іудаізм на Беларусі у часы Рэчы Паспалітай 1569-1795 гг..
4.Рэлігійнае жыцце беларускіх габрэяў ва умовах антысеміцкай палітыкі царскага урада і камуністычных уладаў.
5.Новыя адносіны да іудаізму. Дзейнасць іудзейскіх абшчын у сучаснай Беларусі.
6.Сінагогі як помнікі дойлідства.

Літаратура:

Бацяеў В. Рассяленне і этнакультурныя асаблівасці яўрэяў на Беларусі. //Нацыянальныя меншасці Беларусі: Тэматычны зборнік навуковых прац. Кн.3. "Актуальныя праблемы нацыянальна-культурнага развіцця нацыянальных меншасцей Беларусі."-Брэст-Мінск.-1996. С.30-34.
Стралец М., Старыкаў В. Яўрэі на Беларусі: некаторыя аспекты асадніцтва і міжнацыянальных узаемаадносін. //Нацыянальныя меншасці Беларусі: Тэматычны зборнік навуковых прац. Кн.3. "Актуальныя праблемы нацыянальна-культурнага развіцця нацыянальных меншасцей Беларусі."-Брэст-Мінск.-1996. С.34-36.
Верашчагіна А. Этнаканфесіяльныя групы на Беларусі. //Нацыянальныя меншасці Беларусі: Тэматычны зборнік навуковых прац. Кн.3. "Актуальныя праблемы нацыянальна-культурнага развіцця нацыянальных меншасцей Беларусі."-Брэст-Мінск.-1996. С.11.
Калі пасяліліся на Беларусі габрэі (яўрэі)? //100 пытанняў і адказаў з гісторыі Беларусі.-Мн.,1993., с.18-19//Уклад.
І. Саверчанка, Зм. Санько.-Мн.,1993.-с. 18-19.
Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3. (арт. Іудаізм, Ешібот, Духавенства.).-Мн., 1996.
Закон Рэспублікі Беларусь "Аб свабодзе веравызнанняў і рэлігійных арганізацыях". //Звязда.-1993.-9 студзеня.
Філосафскій словарь. (ст. Іудаізм).-1987. С.182-183.

ТЭМА 52 Своеасаблівасці нацыянальнага побыту беларусаў.

План.

1.Жылле беларуса. Паселішчы.
2.Традыцыйнае адзенне беларусаў. Упрыгожванні беларусак.
3.Нацыянальныя стравы.

4.Традыцыйныя заняткі; рамествы і промыслы беларусаў.
5.Нацыянальныя святы і гульні.
6.Айчынны фальклор.

Літаратура:

Бераг Л. Беларуская казка.-Мн., 1969.
Лакотка А., Барыс С. Сцяжкамі дзядоў: Этнаграфічныя нарысы.-Мн.,1986.
Этнаграфія Беларусі: Энцыклапедыя.- Мн., 1989.
Беларускі народны каляндар. /Аўт. Уклад А.Лозка.-Мн., 1993.
Беларускія народныя танцы, карагоды, гульні.-Мн., 1989.
Беларускае народнае адзенне.-Мн., 1975.
Промыслы і рамествы Беларусі.-Мн., 1984.
Галаўныя уборы. //Энцыклапедыя гісторыі Беларусі. Т.3.-Мн., 1996.

ТЭМА 53 Славутасці Беларусі.

План.

1.Славутасці Старажытнай Беларусі.
2.Выдатныя постаці часоў Вялікага княства Літоўскага.
3.Рупліўцы нацыянальнага Адраджэння.
4.Людзі беларускай навукі.
5.Славутыя дзеячы нацыянальнай культуры.
6.Зоркі айчыннага спорту.

Літаратура:

Арлоў У. Еўфрасіння Полацкая.-Мн., 1992.
Белорусские олимпийцы.-Мн., 1988.
Бельскі А., Ткачоў М. Вялікае мастацтва артылерыі: Казімі
Мн., 1992.
Казбярук У. Светлай волі зычны звон: Алесь Гарун.-Мн., 19
Францыск Скарына і яго час: Энцыклапедычны даведнік.-М
Мясні́коў А. Нацдэмы: лес і трагедыя Фабіяна Шантыра, Ус
Ігнатоўскага і Язэпа Лесіка.-Мн., 1993.
Юхо Я. За вольнасць нашу і вашу: Тадэвуш Касцюшка.-Мн
Саверчанка І.В. Канцлер Вялікага княства: Леў Сапега.-Мн.

Вучэбнае выданне

Складальнікі: Стралец Міхаіл Васільевіч
Кавалева Наталля Мікалаеўна
Баюра Аляксандр Мікалаевіч

Метадычныя рэкамендацыі і тэматыка кантрольных работ па беларусазнаўству для студэнтаў-завочнікаў.

Адказны за выпуск: Баюра А.М.
Рэдактар: Строкач Т.В.

Падпісана да друку 30.04.97г. Фармат 60x84/16. Усл. п. л. 1,86.
Заказ№ 144. Тираж 120 экз. Печатка афсетная Уч. изд. л. 2,0.
Бясплатна.
Надрукавана на ратапрынце Брэсцкага політэхнічнага інстытута
224027 Брэст вул.Маскоўская, 267.